

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 491/2024-56

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], t. č. [REDACTED], zastúpeného JUDr. Ivanou Halahijovou, Kalinčiakova 33, Bratislava, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2TdoV/15/2023 z 23. mája 2024 takto

r o z h o d o l :

- Výrokmi II a III rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2TdoV/15/2023 z 23. mája 2024 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Výroky II a III rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2TdoV/15/2023 z 23. mája 2024 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.
- Najvyšší súd Slovenskej republiky **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **1 070,94 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. júla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) výrokmi II a III rozsudku najvyššieho súdu označeného v záhlaví tohto nálezu. Sťažovateľ navrhuje zrušiť výroky II

a III napadnutého rozsudku, prikázať najvyššiemu súdu, aby sťažovateľa bezodkladne prepustil z väzby na slobodu, a priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie 12 000 eur a náhradu trov konania.

2. Špecializovaný trestný súd rozsudkom sp. zn. PK-1T/10/2012 z 28. mája 2013 uznal sťažovateľa za vinného zo zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny, obzvlášť závažného zločinu obmedzovania osobnej slobody, obzvlášť závažného zločinu vydierania, zločinu poškodzovania cudzej veci a obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy v štádiu prípravy. Týmto rozsudkom bol sťažovateľovi uložený trest odňatia slobody vo výmere 25 rokov.

3. Najvyšší súd sťažovateľom podané odvolanie zamietol (rozsudkom sp. zn. 4To/7/2013 z 13. mája 2014). Sťažovateľ preto podal dovolanie, ktoré najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 2TdoV/11/2017 zo 17. mája 2021 podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

4. Na základe ústavnej sťažnosti podanej sťažovateľom ústavný súd nálezom sp. zn. I. ÚS 72/2023 rozhodol tak, že uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo odmietnuté dovolanie, bolo porušené právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie, toto uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Ústavný súd vytkol najvyššiemu súdu nedostatočné odôvodnenie, pokiaľ ide o námietku nestrannosti súdu I. stupňa v dôsledku prejudikovania jeho viny skôr, ako došlo k právoplatnému odsúdeniu, a to s poukazom na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) AH a i. (presumpcia nevinoty) (rozsudok z 5. septembra 2019, C-377/2018) a rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Mucha proti Slovenskej republike (rozsudok z 25. 11. 2021, č. 63703/19). Vytkol tiež závery najvyššieho súdu, pokiaľ ide o námietku sťažovateľa týkajúcu sa nepredvolania svedka, ktorý by mohol spochybniť jediný priamy dôkaz, ktorý sťažovateľa usvedčoval zo skutkov 4 a 5 – výpoveď svedka [REDACTED].

5. Po vrátení veci najvyšší súd v napadnutom rozsudku dospel k záveru, že boli naplnené dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. e) a c) Trestného poriadku, a rozhodol tak, že:

- vo výroku I vyslovil, že rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4To/7/2013 z 13. mája 2014 (odvolací rozsudok, pozn.) a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v § 2 ods. 4, 10 a 12, § 31 ods. 1, § 168 ods. 1 a § 319 Trestného poriadku v neprospech sťažovateľa. Následne zrušil vo výrokoch týkajúcich sa sťažovateľa rozsudok prvostupňového aj odvolacieho súdu a prikázal Špecializovanému trestnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu prerokoval a rozhodol v inom zložení senátu;

- vo výroku II vzal sťažovateľa do väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku;

- napokon vo výroku III podľa § 80 ods. 1 písm. c) a ods. 2 Trestného poriadku väzbu sťažovateľa nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka.

6. Pokiaľ ide o odôvodnenie väzby, najvyšší súd poukázal na hodnotiacu správu Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby Leopoldov, z ktorej vyplývalo, že správanie a vystupovanie obvineného nebolo vždy na požadovanej úrovni, avšak vhodnou intervenciou pedagogického personálu sa jeho správanie postupne stabilizovalo a dlhodobo je na požadovanej úrovni. Poukázané bolo tiež na jeho disciplinárne odmeny, ako aj harmonické rodinné vzťahy. Dôvod väzby však najvyšší súd napriek tomu vzhliadol v tom, že obvinený sa mal dopúšťať trestnej činnosti dlhodobo (v rokoch 2005 až 2011) a mal spáchať viacero skutkov. Podľa najvyššieho súdu

sa okrem toho „aj napriek relatívne nízkemu veku (v tom čase 26-32 rokov) preukázateľne dopúšťal, a to aj opakovane aj úmyselnej trestnej činnosti násilnej povahy“, poukazujúc pritom na 5 záznamov z odpisu registra trestov. Napokon najvyšší súd poukázal na to, že obvinený mal byť na strednom organizačnom článku rozvetvenej dlhodobu pôsobiacej zločineckej skupiny páchajúcej násilnú trestnú činnosť, a preto nemožno vylúčiť, že by po prepustení na slobodu pokračoval v páchaní trestnej činnosti. Pokiaľ ide o nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka, podľa súdu nebolo nahradenie väzby spôsobilé minimalizovať obavu vyjadrenú v zistených väzobných dôvodoch.

7. Uznesením č. k. II. ÚS 491/2024-24 z 9. októbra 2024 ústavný súd prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Sťažovateľ v prvom rade uvádza, že sa plne stotožňuje s výrokom I napadnutého rozsudku a svoju ústavnú sťažnosť smeruje len proti výrokom II a III napadnutého rozsudku. Podľa sťažovateľa je rozhodnutie o vzatí do väzby arbitrárne, založené na dôkazoch, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, a zároveň je v rozpore so skutkovým stavom.

9. Namieta, že senát v čiastočne totožnom zložení v trestnej veci obvineného [REDAKOVANÉ] dospel k odlišným záverom, čím došlo k porušeniu princípu právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí. Sťažovateľ poukazuje na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2Tdo/V/2021 z 27. marca 2024, podľa ktorého mala zločinecká skupina pôsobiť do roku 2012 a je dôvodné predpokladať (pre viaceré právoplatné odcudzujúce rozsudky týkajúce sa jej členov), že jej činnosť bola v zásade rozložená a paralyzovaná (podľa sťažovateľa bol [REDAKOVANÉ] najvyššie postaveným členom organizovanej skupiny, pozn.). Sťažovateľ uvádza, že nemôže pokračovať v páchaní trestnej činnosti ako člen zločineckej skupiny, ktorá je rozložená, jej činnosť je paralyzovaná, údajní členovia tejto skupiny roky spolupracujú s políciou a „... doslova sa navzájom udávajú hlava-nehlava“. Sťažovateľ namieta, že najvyšší súd sa s touto argumentáciou nijakým spôsobom nevysporiadal.

10. Podľa sťažovateľa je neprípustné, aby bola väzba odôvodnená charakterom trestnej činnosti (poukazuje na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 33/2021). Za neprípustné považuje aj odôvodnenie väzby jeho správaním počas nezákonného obmedzovania osobnej slobody, keďže jednotlivé disciplinárne tresty už boli zahladené. Navyše, súd nevzal do úvahy disciplinárne odmeny. Rovnako neprípustné je, ak súd vychádza aj zo zahladených odsúdení (s poukazom na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2To/9/2014 v kauze [REDAKOVANÉ], podľa ktorého bola skutočnosť, že predchádzajúce odsúdenia boli zahladené, použitá ako poľahčujúca okolnosť).

11. Najvyššiemu súdu vytýka porušenie prezumpcie nevinoty, keď súd mal použiť formuláciu, že sa obvinený „preukázateľne“ dopúšťal napriek nízkemu veku trestnej činnosti.

12. Pokiaľ najvyšší súd preventívny dôvod väzby špecifikoval ako obavu, že obvinený bude pokračovať v trestnej činnosti, táto obava je podľa sťažovateľa zarážajúca, keďže tento dôvod nebol daný počas celého trestného stíhania (v čase vzatia do väzby bol dôvod daný v podobe obavy, že obvinený dokoná trestný čin, ktorý mal byť pripravovaný). Podľa sťažovateľa je zrejmé,

že plynutím času (13 rokov výkonu trestu odňatia slobody) sa dôvody z obavy páchania ďalšej trestnej činnosti oslabujú, až rozptyľujú.

13. Vo vzťahu k výroku III napadnutého rozsudku sťažovateľ namieta, že súd neprihliadal na nález ústavného súdu, ktorým bolo konštatované porušenie jeho práv (a to v súvislosti s konaním, v ktorého dôsledku vykonal trest odňatia slobody v trvaní 13 rokov). Ďalšie trvanie väzby podľa jeho názoru odporuje ústavnej zásade primeranosti a zdržanlivosti. Uvádza, že by sa chcel postarať o svojho otca, u ktorého bude bývať, ako aj o svojho syna.

14. Napokon poukazuje na to, že v prípade [REDAKOVANÉ] (člena tej istej zločineckej skupiny) bola väzba po povolení obnovy konania nahradená elektronickými prostriedkami (aj s poukazom na to, že bol obmedzený na osobnej slobode viac ako 11 rokov). Obdobne neboli opätovne vzatí do väzby ani [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (rozsudok ESLP z 15. 12. 2022, č. 28081/19 a č. 29664/19).

15. V doplnení ústavnej sťažnosti (doručenej ústavnému súdu 2. augusta 2024) sťažovateľ poukázal na povinnosť v každom štádiu skúmať základnú materiálnu podmienku väzby, ktorou je dôvodnosť trestného stíhania. Najzávažnejšie skutky sú v prípade sťažovateľa založené na nezákonných dôkazoch – konkrétne na výpovedi svedka [REDAKOVANÉ] (ktorý nemohol byť agentom v tejto veci v zmysle právoplatného súdneho rozhodnutia). Všetky výpovede tohto svedka, ako aj zabezpečené odposluchy s tým súvisiace sú preto nezákonné. Pokiaľ bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie výlučne na základe výpovede svedka [REDAKOVANÉ], je potrebné aplikovať doktrínu plodov z otráveného stromu – teda trestné stíhanie sťažovateľa je postavené na nezákonných dôkazoch, a preto nie je dôvodné.

16. Podaním zo 4. novembra 2024 sa k veci vyjadril aj samotný sťažovateľ (podanie doručil prostredníctvom právnej zástupkyne, avšak spísané je priamo ním). Poukazoval v ňom predovšetkým na to, že najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí neprípustným spôsobom rozšíril dôvody jeho väzby pre skutočnosti, ktoré už boli skôr známe orgánom činným v trestnom konaní. Okrem odbornej literatúry argumentuje aj rozhodnutím najvyššieho súdu vo veci spoluobvineného [REDAKOVANÉ] (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tost 31/2011 zo 6. októbra 2011).

17. Namieta ďalej záver najvyššieho súdu, podľa ktorého má 5 záznamov v registri trestov. Podľa lustrácie, ktorú si najvyšší súd vyžiadal, má 3 záznamy (2x podmienené odsúdenie a 1x oslobodenie spod obžaloby) – *de facto* teda podľa neho ide o 2 záznamy, v ktorých je zároveň uvedené, že od roku 2007 sa na neho hľadí, akoby nebol odsúdený. Opätovne poukazuje na to, že v predchádzajúcich rozhodnutiach o väzbe sa na jeho register trestov neodkazovalo.

18. Ďalej argumentuje rozhodnutiami ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 33/2021 a sp. zn. III. ÚS 232/2024. Podľa sťažovateľa nepripadá do úvahy taký stav, keď sa preventívna väzba odôvodňuje podmienenými odsúdeniami za trestné činy spred dekády rokov, v rámci ktorých nebol sťažovateľ väzobne stíhaný.

19. Sťažovateľ uvádza, že ak bol rozsudok zrušený ako nezákonný a zrušené boli aj všetky rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, potom nie je možné prihliadať na správanie vo výkone väzby a vo výkone trestu odňatia slobody, ktoré mali základ v nezákonnom odsúdení. Ak sa pri opätovnom konaní neprihliada na dobu väzby vykonanú v pôvodnom konaní a doba väzby plynie nanovo, potom by sa nemalo prihliadať ani na správanie počas vykonanej väzby. Navyše, najvyšší súd mal byť podľa sťažovateľa neobjektívny, keď odignoroval pozitívne stránky

jeho osoby a zmeny v jeho správaní a v hodnotovom nastavení. Opieral sa o dávno zahladené disciplinárne tresty, pričom proces zahladenia je náročný a disciplinárne tresty nemožno preskúmať súdom. Poukazuje na to, že disciplinárny trest možno dostať aj niekoľkokrát za deň a často aj za nezmyselné vybočenie z pravidiel (nezapnutie gombíka, vulgarizmus, prechovávanie erotického časopisu). Naopak, disciplinárnu odmenu je možné dostať za dlhodobé pozitívne výsledky pri plnení činností (minimálne šesť mesiacov).

20. S poukazom na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 29/2015 argumentuje nezákonným vznesením obvinenia zrealizovaným na základe dôkazov vykonaných v rozpore so zákonom – konkrétne výpovede, postupy a úkony (vrátane použitia informačno-technických prostriedkov), ktoré urobil svedok [REDAKOVANÉ], boli podľa sťažovateľa vykonané v rozpore so zákonom, pretože vystupoval ako agent, hoci za agenta ustanovený nebol a pokračoval v predstieraní činnosti pre účely usvedčenia páchatel'ov.

21. Pre pokračujúcu väzbu musia existovať mimoriadne závažné dôvody, ktoré však z rozhodnutia dovolacieho súdu nevyplývajú. Podľa sťažovateľa sú dané mimoriadne dôvody na prepustenie z väzby – potreba starostlivosti o rodinného príslušníka (otca sťažovateľa) a plnenie rodičovských povinností, ako aj vyživovacej povinnosti voči maloletému synovi. Poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2Tdo/76/2015 z 13. septembra 2016, podľa ktorého značný časový odstup od spáchania deliktu má vplyv na určenie nebezpečnosti a závažnosti spáchaného trestného činu.

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

22. Najvyšší súd vo svojom stanovisku v prvom rade poukázal na to, že rozhodnutie dovolacieho súdu o vzatí obvineného do väzby nespadá *ratione materiae* pod ochranu čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru.

23. Dôvody zrušenia rozhodnutí súdov oboch inštancií dovolacím súdom sa netýkali žiadnych okolností narúšajúcich záver o dôvodnosti trestného stíhania sťažovateľa v uvedenej veci a podľa najvyššieho súdu nezoslabujú dôkazný stav zabezpečený v tejto trestnej veci. S ohľadom na uvedené je podľa názoru najvyššieho súdu daná základná materiálna podmienka väzby – dôvodnosť trestného stíhania.

24. Záver o existencii dôvodu preventívnej väzby mal podklad (nielen) v konštatácii dôvodnosti trestného stíhania sťažovateľa pre celkom šesť skutkov majúcich znaky úmyselných trestných činov, ktorých sa mal dopúšťať ako člen zločineckej skupiny, v jej štruktúre nie bezvýznamný (na strednom stupni jej organizovanosti), a to v relatívne dlhom časovom období šiestich rokov, pričom malo ísť o závažnú trestnú činnosť násilnej povahy. Charakter trestnej činnosti, jej závažnosť a dlhodobosť majú podľa najvyššieho súdu podstatný význam pri posudzovaní dôvodnosti preventívnej väzby. Treba pritom zdôrazniť, že preventívna väzba sťažovateľa nebola vyvodzovaná len z charakteru a dlhodobosti trestnej činnosti, ale bola odôvodnená aj jeho osobnými pomermi (sklony k páchaniu trestnej činnosti, 5 záznamov v registri trestov a negatívne aspekty jeho správania počas výkonu trestu odňatia slobody).

25. Najvyšší súd nesúhlasí s argumentáciou sťažovateľa, podľa ktorej tzv. zahladené odsúdenia nemožno pri posudzovaní sklonov k páchaniu trestnej činnosti posudzovať – práve naopak. Môžu

byť vyhodnocované vo vzťahu k otázke vedenia riadneho života z obdobia predchádzajúceho trestnej činnosti. Tým skôr možno zohľadňovať aj správanie počas výkonu trestu odňatia slobody.

26. Osobitne najvyšší súd zdôrazňuje, že posudzovanie otázky dôvodnosti väzby každej trestne stíhanej osoby je vecou prísne individuálneho posúdenia. Kriminálna minulosť sťažovateľa, ako aj negatívne aspekty jeho správania počas výkonu trestu odňatia slobody, až vo vzájomnej súvislosti s opakovanosťou, dlhodobosťou, charakterom a mimoriadne závažnou povahou trestnej činnosti, vytvára komplexný obraz odôvodňujúci preventívnu väzbu sťažovateľa. Argumentácia týkajúca sa rozloženia zločineckej skupiny má podľa najvyššieho súdu svoje limity. Rozloženie takej skupiny totiž neznamená objektívnu nemožnosť pokračovania v obdobnej trestnej činnosti.

27. Najvyšší súd v závere poukázal aj na ďalšie rozhodnutia vo veci sťažovateľa, ktoré dokumentujú aktuálny stav väzobného trestného stíhania, konkrétne na rozhodnutie sp. zn. 4 Tost-š 7/2024 zo 6. augusta 2024 a nedávne rozhodnutie sp. zn. 4 Tost-š 9/2024 z 23. októbra 2024.

III.2. Replika sťažovateľa:

28. Sťažovateľ v podanej replike (doručenej ústavnému súdu 13. novembra 2024) poukazuje v prvom rade na to, že dôkazná situácia sa vo vzťahu k najzávažnejším skutkom výrazne oslabila, keď nemožno prihliadať na výpoveď svedka [REDAKOVANÉ] ani na ďalšie ním zabezpečené dôkazy. S ohľadom na nedávno prijatú novelu Trestného poriadku (zavedenie povinnosti súdu vyhodnotiť zákonnosť výhod poskytnutých spolupracujúcej osobe) je potrebné pristupovať k výpovedi svedka [REDAKOVANÉ] kritickejšie.

29. Nie je pravda, že k vyhoveniu dovolania sťažovateľa došlo výlučne z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku (ako uvádza najvyšší súd v doručenom vyjadrení) – naplnený bol aj dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Vo vzťahu k preventívnej väzbe sťažovateľ zdôrazňuje, že nemá 5 záznamov v registri. Skutky, ktorých sa dopustil, boli spáchané pred 23 rokmi, pričom šlo o relatívne málo závažné trestné činy a k ich zahladeniu došlo už pred 17 rokmi. Disciplinárne tresty, na ktoré najvyšší súd poukazuje, sa udeľujú za ojedinelé zlyhania, pričom odmeny sú udeľované za dlhodobé pozitívne výsledky (aj z toho dôvodu má sťažovateľ „len“ tri).

30. Neskoršie rozhodnutia najvyššieho súdu týkajúce sa žiadostí sťažovateľa o prepustenie z väzby sú vo vzťahu k podanej ústavnej sťažnosti irelevantné. V prípade sťažovateľa nie sú dané mimoriadne závažné dôvody na vzatie do väzby, a preto sťažovateľ navrhuje podanej ústavnej sťažnosti vyhovieť.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

31. Ústavný súd už opakovane judikoval, že príslušná právna úprava týkajúca sa väzby obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 55/98). Obdobne aj čl. 5 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby k pozbaveniu osobnej slobody došlo „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“ a každé dohovorom prípustné pozbavenie osobnej slobody (čl. 5 ods. 1 písm. a) až f)) musí byť „zákonné“. Dohovor tu teda

priamo odkazuje na vnútroštátne právo, a preto rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov [rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) Lukanov proti Bulharsku z 20. 3. 1997, č. 21915/93, bod 43]. Z hľadiska rozsahu práv garantovaných prostredníctvom čl. 17 ústavy a práv vyplývajúcich z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru neexistujú medzi týmito právami zásadné rozdiely, keďže ustanovenia čl. 17 ústavy zahŕňajú aj práva vyplývajúce z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (napr. III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05).

32. Vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná právomoc ústavného súdu len na preskúmanie dôvodov a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. (a) či proti osobe, ktorá sa berie do väzby (alebo je vo väzbe), bolo vznesené obvinenie, (b) rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, (c) o väzbe rozhodoval súd, (d) obvinený bol do väzby vzatý pre konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú obavu vyjadrenú v § 71 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku, alebo okolnosti uvedené v § 71 ods. 2 Trestného poriadku, a či osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby (II. ÚS 76/02). Úlohou ústavného súdu je tiež sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd (III. ÚS 271/07, II. ÚS 465/2011). Ústavný súd nemôže zasahovať do skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ak ich z ústavného hľadiska možno pokladať za akceptovateľné a udržateľné.

33. Pre vzatie obvineného do väzby musia byť splnené formálne, ako aj materiálne podmienky väzby, ktoré musia byť naplnené súčasne. Formálna podmienka dôvodov väzby sa prioritne viaže na existenciu zákonného a dôvodného uznesenia o vznesení obvinenia, ktoré musí byť zákonné nielen z formálneho hľadiska, ale aj z pohľadu zákonnosti postupu príslušných orgánov pri jeho vydaní. Materiálna podmienka väzby má hmotnoprávnu povahu a posudzuje sa pritom, (a) či doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu a existujú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený, a (b) existencia niektorého (alebo viacerých) z dôvodov väzby.

34. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že v prípade sťažovateľa rozhodoval o väzbe najvyšší súd potom, keď na základe dovolania sťažovateľa zrušil rozhodnutia prvostupňového a odvolacieho súdu vo výrokoch, ktoré sa ho týkajú, čím zanikol zákonný podklad pre ďalší výkon sťažovateľovi uloženého úhrnného trestu odňatia slobody vo výmere 25 rokov. Podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku ak sa vykonáva na obvinenom trest odňatia slobody uložený mu pôvodným rozsudkom a dovolací súd na dovolanie výrok o tomto treste zruší, rozhodne súčasne o väzbe. Ide teda o obligatórne rozhodovanie o väzbe, čím bola naplnená formálna podmienka väzby.

IV.1. K dôvodnosti podozrenia zo spáchania trestnej činnosti:

35. Podľa sťažovateľa je súd povinný v každom štádiu rozhodovania o väzbe prihliadať na dôkaznú situáciu. Najvyšší súd mal túto povinnosť porušiť, keď neprihliadal na to, že najzávažnejšie skutky kladené mu za vinu (obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy a obmedzovanie osobnej slobody) majú byť založené na nezákonnom dôkaze – a síce na výpovedi svedka [REDACTED]. Vo vzťahu k obzvlášť závažnému zločinu vydierania malo byť porušené právo sťažovateľa na obhajobu, keď bez relevantného dôvodu nebol vypočutý kľúčový svedok [REDACTED].

36. Materiálna podmienka väzby spočívajúca v opodstatnenosti trestného stíhania sťažovateľa vyplýva podľa najvyššieho súdu z podstaty právneho stavu vyvolaného opätovným rozhodnutím najvyššieho súdu o dovolaní sťažovateľa. Podľa najvyššieho súdu naďalej existuje dôvodné podozrenie, že sa sťažovateľ mal spolu s ďalšími osobami dopustiť spáchania viacerých zločinov. Poukázal pritom na to, že podanému dovolaniu vyhovel výlučne preto, že vo veci konali a v merite rozhodovali sudcovia, ktorí mali byť vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania, s poukazom na rozsudok ESLP vo veci Mucha proti Slovenskej republike a rozsudok Súdneho dvora AH a i. (prezumpcia nevinoty). Inými slovami, dôvody zrušenia rozhodnutí súdov oboch inštancií dovolacím súdom sa netýkali žiadnych okolností narúšajúcich záver o dôvodnosti trestného stíhania sťažovateľa ani dôvodnosti podania obžaloby, a preto nezoslabujú dôkazný stav zabezpečený v posudzovanej trestnej veci. Najvyšší súd napokon poukázal na to, že s ohľadom na „potrebný“ rozsah prerokovania veci súdom prvého stupňa nie je vylúčené ani to, že napokon nedôjde k žiadnej zmene dôkaznej situácie vo vzťahu k sťažovateľovi (aj keď možný je aj opak).

37. Tieto závery nemožno považovať za svojvoľné, nelogické alebo zjavne nesprávne. S poukazom na už zhrnuté odôvodnenie napadnutého rozhodnutia ústavný súd v tejto časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovel.

IV.2. K dôvodom väzby:

38. Splnenie druhej materiálnej podmienky väzby vzhľadom najvyšší súd v existencii preventívneho dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a to s ohľadom na to, že:

- sťažovateľ sa mal trestnej činnosti dopúšťať dlhodobo (najmenej od roku 2005 až do roku 2011);
- mal spáchať viacero skutkov (celkom šesť);
- napriek relatívne nízkemu veku sa mal dopúšťať (aj opakovane) aj úmyselnej trestnej činnosti násilnej povahy – s poukazom na 5 záznamov v odpise z registra trestov, ktoré sa týkajú násilnej a majetkovej trestnej činnosti;
- riziko z pokračovania v trestnej činnosti nerozptyľuje ani jeho doterajšie správanie vo výkone trestu odňatia slobody;
- sťažovateľ mal byť na strednom organizačnom článku rozvetvenej dlhodobo pôsobiacej zločineckej skupiny páchajúcej násilnú trestnú činnosť v podobe poškodzovania cudzích vecí, vydierania, vydieračských únosov, nedovoleného ozbrojovania a vražd, pričom nemožno vylúčiť, že by po prepustení na slobodu pokračoval v páchaní trestnej činnosti.

39. Podľa najvyššieho súdu je daný väzobný dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, „... ktorý spočíva v konkrétnych zisteniach ohľadom jeho osoby, v charaktere, spôsobe a rozsahu trestnej činnosti, z ktorej bol podľa registra trestov odsúdený a aj z trestnej činnosti zo spáchania ktorej je v tejto trestnej veci naďalej dôvodne podozrivý“.

40. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia, ako aj vyhodnotení všetkých okolností prípadu (ktoré nemožno považovať za obvyklé alebo bežné) dospel k záveru, že najvyšší súd sa s väzobnými dôvodmi sťažovateľa vysporiadal len čiastočne – inak povedané, argumentácia najvyššieho súdu nie je neopodstatnená ani svojvoľná a dôvody väzby, na ktoré najvyšší súd poukázal, nemusia byť nevyhnutne nesprávne alebo neakceptovateľné, avšak v rámci odôvodnenia

sa nevysporiadal s niektorými podstatnými skutočnosťami, ktoré by (za určitých okolností) mohli mať vplyv na rozhodnutie o väzbe a na ktoré pritom obhajoba v rámci rozhodovania o väzbe poukazovala.

41. Ústavný súd pre komplexnosť posúdenia poukazuje na to, že najvyšší súd rozhodoval o väzbe sťažovateľa podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku, a teda rozhodoval o väzbe ako súd prvého stupňa (bez možnosti podania sťažnosti). Zároveň o väzbe rozhodoval na neverejnom zasadnutí, a to s ohľadom na vyjadrenie samotného sťažovateľa, ktorý včas súdu oznámil, že žiada, aby senát najvyššieho súdu vo veci dovolacieho konania konal na verejnom zasadnutí v jeho neprítomnosti, na čo dal zároveň svoj výslovný súhlas. Najvyšší súd mal však pri rozhodovaní k dispozícii vyjadrenie právnej zástupkyne sťažovateľa (z 11. mája 2024), v ktorom okrem iného vzniesla aj protiargumenty k jednotlivým dôvodom väzby (ku ktorým sa preto najvyšší súd mal v odôvodnení rozhodnutia vyjadriť). Ústavný súd svoj záver o nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia v časti týkajúcej sa väzby sťažovateľa a možnosti jej nahradenia opiera o nasledovné úvahy:

42. Sťažovateľ poukazoval na to, že v súvislosti s posudzovaným trestným konaním strávil vo väzbe celkom 38 mesiacov, avšak nikdy nebol daný dôvod preventívnej väzby z obavy z pokračovania v trestnej činnosti – uvádza, že preventívnu väzbu mal súd odôvodňovať obavou z dokonania trestného činu, ktorý mal pripravovať (konkrétne trestný čin úkladnej vraždy, pozn.). Poukazuje na rozsudok ESLP vo veci Cviková proti Slovenskej republike (rozsudok ESLP z 13. 6. 2024, č. 615/21, č. 9427/21 a č. 36765/21) a skutočnosť, že pokiaľ viac než pred desiatimi rokmi rozhodujúci súd nezistil dôvodnosť obavy z pokračovania v trestnej činnosti, nemožno tento dôvod použiť teraz.

43. Pokiaľ ide o rozsudok ESLP vo veci Cviková proti Slovenskej republike, v prvom rade je potrebné poukázať na to, že v okolnostiach tejto veci senát 5T najvyššieho súdu založil svoje rozhodnutie na dôvode, ktorý nielenže nebol vznesený prokuratúrou, ale navyše aj bez toho, aby poskytol sťažovateľke možnosť vyjadriť sa k tomuto dôvodu, čím porušil zásadu rovnosti zbraní a zásadu kontradiktórnosti. K obdobnému záveru však nemožno dospieť v prípade sťažovateľa. Z väzobných rozhodnutí týkajúcich sa sťažovateľa, ktoré mal ústavný súd k dispozícii (a ktoré boli vo veci predložené samotným sťažovateľom), zároveň vyplýva, že prokurátorka vzatie do väzby odôvodňovala okrem iného aj trestnou minulosťou sťažovateľa s poukazom práve na tri záznamy vyplývajúce z odpisu z registra trestov (uznesenie Špecializovaného trestného súdu spi. zn. Tp 30/2011 z 27. marca 2011, str. 4). Nešlo teda ani o prípad, keď by súd iniciatívne založil svoje rozhodnutie na dôvode, ktorý nebol vznesený prokuratúrou (pretože zjavne bol), a nešlo ani o prípad, keď by sťažovateľovi nebolo umožnené sa k tomuto dôvodu vyjadriť.

44. Navyše ústavný súd vo vzťahu k tejto argumentácii poukazuje na uznesenie Špecializovaného trestného súdu spi. zn. PK-1T/10/2012 z 19. apríla 2012 o ponechaní (aj) sťažovateľa vo väzbe a zamietnutí jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu (ktoré si ústavný súd vyžiadal na účely preskúmania podanej ústavnej sťažnosti), v ktorom Špecializovaný trestný súd (okrem iného) konštatoval, že „... *pretrváva dôvodná obava z konania uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, že v páchaní trestnej činnosti budú v prípade prepustenia z väzby na slobodu pokračovať alebo dokonajú trestný čin, ktorého spáchanie pripravovali*“. Nemožno teda prisvedčiť

argumentácii sťažovateľa, že by v predchádzajúcich väzobných rozhodnutiach nebola väzba dôvodená obavou z pokračovania v trestnej činnosti.

45. Sťažovateľ poukazuje na to, že samotný druh, charakter, rozsah či závažnosť trestnej činnosti nemôžu byť dôvodom väzby, ak nie sú podporené ďalšími konkrétnymi skutočnosťami odôvodňujúcimi pokračovanie v trestnej činnosti (III. ÚS 33/2021, bod 47, III. ÚS 520/2021, bod 13).

46. Najvyšší súd pri odôvodnení väzby poukazoval na to, že sťažovateľ sa mal dopúšťať trestnej činnosti dlhodobo (najmenej od roku 2005 až do roku 2011) a mal spáchať viacero skutkov (celkom šesť), pričom svojou povahou je sťažovateľ obžalovaný zo závažnej trestnej činnosti násilnej povahy – ide o trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny, obzvlášť závažný zločin obmedzenia osobnej slobody, obzvlášť závažný zločin vydierania, zločin poškodzovania cudzej veci a obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy v štádiu prípravy. V doručenom vyjadrení zdôraznil, že *„charakter trestnej činnosti, jej závažnosť a dlhodobosť majú zásadný a podstatný význam pri posudzovaní dôvodu preventívnej väzby, ktorej súčasťou na rozdiel od iných väzobných dôvodov je nielen predchádzať mareniu úkonov (alebo účelu) trestného konania zo strany obvineného, ale najmä chrániť spoločnosť (a zvyšovať bezpečnosť iných) pred osobami dôvodne podozrivými z takejto závažnej (najmä násilnej) trestnej činnosti“*. Ústavný súd iba dopĺňa, že ani závery ústavného súdu uvedené v sťažovateľom citovanom náleze sp. zn. III. ÚS 33/2021 nie sú samoúčelné a nemožno z nich vyvodiť ten záver, že druh, charakter, rozsah a závažnosť trestnej činnosti nie sú podstatné pri posudzovaní dôvodnosti väzby a nemožno nimi preto väzbu odôvodňovať. Napadnuté rozhodnutie však navyše možno považovať za plne súladné s citovaným nálezom ústavného súdu, keďže najvyšší súd pri posudzovaní dôvodnosti väzby nevychádzal výlučne z charakteru a dlhodobosti trestnej činnosti, pre ktorú je sťažovateľ stíhaný, ale túto odôvodnil aj osobnými pomermi sťažovateľa. Ani v tomto smere preto námietkam sťažovateľa nemožno priznať relevanciu.

47. Najvyšší súd ďalej považoval za podstatnú trestnú minulosť sťažovateľa, a to s poukazom na päť záznamov, ktoré majú vyplývať z odpisu z registra trestov. Ústavný súd v prvom rade vo vzťahu k námietke sťažovateľa, že v odpise z registra trestov má len tri záznamy, poukazuje na to, že zjavne nebolo podstatné, či je záznamov päť alebo by boli záznamy tri, ale pre najvyšší súd bolo podstatné, že tieto poukazujú na sklony sťažovateľa k páchaniu trestnej činnosti a jeho skoršie kolízie s Trestným zákonom (už v mladom veku).

48. Pokiaľ ide o výhrady sťažovateľa, že išlo o zahľadené odsúdenia, túto okolnosť samú osebe nemožno považovať za prekážku pre zohľadnenie kriminálnej minulosti v rámci posudzovania osobnosti sťažovateľa a jeho potenciálnej náchylnosti ku kriminálnemu správaniu (napr. sp. zn. I. ÚS 1/2015 a sp. zn. II. ÚS 109/2023). Uvedené platí aj vo vzťahu k zahľadeným disciplinárnym trestom.

49. Možno však súhlasiť s námietkou sťažovateľa, že najvyšší súd sa nijakým spôsobom nevysporiadal so skutočnosťou, že ide o rozhodnutia z rokov 2003 až 2007, tým skôr, že v dvoch prípadoch bol sťažovateľ odsúdený na podmienený trest odňatia slobody na dva roky so skúšobnou dobou, v ktorej sa osvedčil, a v jednom prípade bolo od uloženia súhrnného trestu upustené. So značným časovým odstupom od týchto rozhodnutí (a tým skôr od spáchania skutkov, pre ktoré bol nimi sťažovateľ odsúdený) sa v tomto prípade najvyšší súd nijakým spôsobom

nevysporiadal, pričom tak podľa ústavného súdu urobiť mal – pokiaľ majú byť predchádzajúce odsúdenia sťažovateľa posudzované vo vzťahu k sklonom sťažovateľa k páchaniu trestnej činnosti (ústavný súd teda nevylučuje, že tak možno urobiť), je potrebné takéto posúdenie urobiť komplexne, a teda aj s ohľadom na dobu, ktorá od posledného odsúdenia uplynula, či s ohľadom na druh a charakter trestnej činnosti, pre ktorú bol sťažovateľ týmito rozhodnutiami odsúdený.

50. Naopak, nemožno však priznať relevanciu argumentácii sťažovateľa, v ktorej namieta, že najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí použil formuláciu, ktorá porušuje ústavnú zásadu prezumpcie neviny, a to konkrétne v časti, kde uvádza, že sťažovateľ sa „... *napriek svojmu relatívne nízkemu veku (v tom čase 26-32 rokov) preukázateľne dopúšťal, a to opakovane aj úmyselnej trestnej činnosti násilnej povahy*“. Z kontextu je totiž zrejmé, že toto konštatovanie bolo previazané s nasledujúcou vetou, v ktorej najvyšší súd poukazoval na predchádzajúcu trestnú minulosť sťažovateľa a jeho predchádzajúce odsúdenia (ktoré už sú právoplatné, a preto vo vzťahu k nim nemohlo dôjsť k porušeniu prezumpcie neviny).

51. Ústavný súd tiež nevidí žiaden racionálny dôvod, prečo by nebolo možné vziať do úvahy pri hodnotení osobnostného profilu sťažovateľa aj informácie o jeho prístupe k rešpektovaniu noriem v prostredí ústavu na výkon trestu odňatia slobody. Skutočnosť, že právny titul pre výkon trestu odňatia slobody bol dovolacím súdom zrušený, nie je dôkazom toho, že sú informácie o správaní sťažovateľa počas výkonu trestu nepravdivé (a ich nepravdivosť napokon sťažovateľ ani nenamieta).

52. Námietku sťažovateľa, že najvyšší súd vo vzťahu k sťažovateľovi poukazuje aj na takú trestnú činnosť, ktorá mu nie je kladená za vinu (ako vraždy, nedovolené ozbrojovanie či vydieračský únos), považuje ústavný súd rovnako za nedôvodnú, pretože z kontextu vyplýva, že najvyšší súd poukazuje na charakter trestnej činnosti páchanej zločineckou skupinou ako takou – teda nemožno v tomto smere vnímať toto odôvodnenie tak, že by z nej mal byť podozrivý aj sťažovateľ.

53. Ako zásadná sa vo vzťahu k uvedenému javí argumentácia sťažovateľa, ktorá poukazuje na väzobné rozhodnutia týkajúce sa ostatných členov zločineckej skupiny, ktorej mal byť aj sťažovateľ členom. V tomto zmysle argumentuje najmä rozsudkom vydaným najvyšším súdom v trestnej veci obvineného [REDAKOVANÉ] (má ísť o najvyššie postaveného člena zločineckej skupiny, pozn.) (rozsudok sp. zn. 2TdoV/10/2021 z 27. marca 2024), v ktorom sa uvádza: „... *zločinecká skupina, v rámci činnosti ktorej malo dôjsť k stíhanej trestnej činnosti, mala pôsobiť do roku 2012 a je dôvodné predpokladať pre viaceré právoplatné odcudzujúce rozhodnutia ohľadom osôb, ktoré mali byť jej členmi, že jej činnosť bola v zásade rozložená a paralyzovaná*.“

54. Napriek tomu, že na tento rozsudok poukázal sťažovateľ už vo vyjadrení k podanému dovolaniu po vrátení veci na najvyšší súd (v už spomínanom podaní, kde sa právna zástupkyňa vyjadrila k dôvodnosti väzby, pozn.), najvyšší súd na túto argumentáciu nijakým spôsobom nereagoval a s touto sa v napadnutom rozhodnutí nevysporiadal, pričom tak podľa názoru ústavného súdu urobiť mal (o to viac, ak v citovanom rozsudku rozhodoval senát najvyššieho súdu v čiastočne rovnakom zložení). Ústavný súd by predbiehal a neprípustným spôsobom zasiahol do kompetencií najvyššieho súdu, ak by na argumentáciu sťažovateľa sám v tomto náleze reagoval, keď najvyšší súd sám sa k tejto argumentácii v napadnutom rozhodnutí nevyjadril.

55. Rovnakú výhradu má ústavný súd voči najvyššiemu súdu aj pre absenciu argumentácie, v ktorej by sa najvyšší súd vyrovnal s otázkou plynutia času – v posudzovanej veci jednak vo vzťahu k trestnej minulosti sťažovateľa (ako už naznačil ústavný súd v bode 49 tohto nálezu), ako aj vo vzťahu k už vykonanej časti trestu odňatia slobody, ktorý bol sťažovateľovi dovolacím súdom zrušenými rozhodnutiami sťažovateľovi uložený. Aj v posudzovanom prípade totiž platí, že súd sa síce nemusí vyjadrovať k všetkým argumentom účastníkov konania, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (napr. II. ÚS 410/06).

56. Napokon rovnakú výhradu ústavný súd vzhliadol aj vo vzťahu k možnosti nahradenia väzby v prípade sťažovateľa, keď najvyšší súd v podstate bez možnosti akéhokoľvek preskúmania zo strany ústavného súdu konštatoval, že nahradenie väzby nie je spôsobilé „... *minimalizovať obavu vyjadrenú v zistených väzobných dôvodoch*...“ a že nezistil žiadne výnimočné okolnosti prípadu pre nahradenie väzby, ktorých existencia je pri obzvlášť závažných zločinoch, pre ktoré je sťažovateľ trestne stíhaný, nevyhnutná. Aj v tomto prípade sa najvyšší súd podľa názoru ústavného súdu mal vysporiadať s otázkou plynutia času, ako aj s obdobnými rozhodnutiami týkajúcimi sa iných údajných členov zločineckej skupiny, ktorej má byť aj sťažovateľ členom.

57. Vzhľadom na vyslovené porušenie práv sťažovateľa výrokom II a III napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu ústavný súd zrušil výroky II a III napadnutého rozsudku najvyššieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V zmysle § 134 ods. 1 druhej vety zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) je najvyšší súd viazaný právnym názorom ústavného súdu, preto jeho úlohou bude po vrátení mu veci na ďalšie konanie rešpektovať názor vyplývajúci z odôvodnenia tohto nálezu a opätovne v danej veci rozhodnúť o osobnej slobode sťažovateľa v súlade s ústavnoprávnymi požiadavkami kladenými na takéto rozhodnutie.

58. Ústavný súd poukazuje na záver samotného najvyššieho súdu, ktorý v doručenom vyjadrení k ústavnej sťažnosti zdôraznil, že „*posudzovanie otázky dôvodnosti väzby každej trestne stíhanej osoby je vecou prísne individuálneho posúdenia*“. S týmto názorom sa ústavný súd v plnom rozsahu stotožňuje. Zároveň však poukazuje na to, že tým skôr je potom potrebné jednotlivé prípady, ktoré sa zdajú byť vo svojej podstate totožné, poukazom na konkrétne okolnosti odlišiť. V okolnostiach posudzovanej veci bude preto po vrátení veci úlohou najvyššieho súdu vysporiadať sa s argumentáciou sťažovateľa (vyjadrenou už v podaniach sťažovateľa doručených v priebehu dovolacieho konania) týkajúcou sa úzko súvisiacich rozhodnutí ostatných obžalovaných, ktorí sú podozriví z členstva rovnakej zločineckej skupiny, ktorej má byť členom aj sťažovateľ. V tomto zmysle bude tiež úlohou najvyššieho súdu dať sťažovateľovi odpovede na otázky týkajúce sa možného pokračovania v trestnej činnosti najmä s ohľadom na 13 rokov strávených vo výkone trestu odňatia slobody, takmer totožný čas, ktorý mali stráviť vo výkone trestu odňatia slobody aj ostatní údajní členovia zločineckej skupiny, a preto možné fungovanie zločineckej skupiny ako takej. Tieto otázky je však nevyhnutné posúdiť nielen vo vzťahu k samotnej dôvodnosti väzby, ale aj vo vzťahu k nahradeniu väzby, kde bude najvyšší súd povinný vyjadriť sa k 13 rokom stráveným vo výkone trestu odňatia slobody ako k výnimočnej okolnosti prípadu.

IV.3. K namietanému porušeniu čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru:

59. Súčasťou práva podľa čl. 5 ods. 3 nie je len právo na „*súdne konanie v primeranom čase alebo na prepustenie počas konania*“, ale aj to, že „*prepustenie môže byť podmienené zárukami účasti na konaní*“ (Khudoyorov proti Rusku, rozsudok ESĽP z 12. 4. 2006, č. 6847/02, bod 183; Lelièvre proti Belgicku, rozsudok ESĽP z 31. 3. 2008, č. 11287/03, bod 97; Shabani proti Švajčiarsku, rozsudok ESĽP z 5. 2. 2010, č. 29044/06, bod 62). Ústavný súd preto vo vzťahu k sťažovateľovi konštatoval aj porušenie čl. 5 ods. 3 dohovoru.

60. Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 5 ods. 4 dohovoru ústavný súd poukazuje na to, že procesné garancie súdnej kontroly väzby v rámci primárneho rozhodovania o vzatí do väzby poskytuje čl. 5 ods. 3 dohovoru, sťažovateľom formulovaný čl. 5 ods. 4 je aplikovateľný v nasledujúcich štádiách väzobného rozhodovania (napr. preskúmanie žiadosti o prepustenie z väzby, rozhodovanie o predĺžení väzby a pod.). Pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu vo vzťahu k rozhodovaniu o väzbe sťažovateľa a obsahom čl. 5 ods. 4 dohovoru (inými slovami, z dôvodu neaplikovateľnosti uvedeného článku dohovoru na väzobné konanie v jeho primárnej fáze) bola ústavná sťažnosť v tejto časti posúdená ako zjavne neopodstatnená a ústavnej sťažnosti preto ústavný súd v uvedenom rozsahu nevyhovел.

V.

Príkaz prepustiť z väzby na slobodu

61. Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd prikázal najvyššiemu súdu, aby ho prepustil z väzby na slobodu.

62. K uvedenému návrhu sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že príkaz na prepustenie z väzby na slobodu predstavuje výnimočné opatrenie, určené pre špecifické a ojedinelé prípady porušenia práv sťažovateľov. O jeden druh takýchto prípadov pôjde, ak sa zrušením napádaného rozhodnutia stráca ústavný titul na držanie vo väzbe – napr. v situácii, keď sa napadnutým rozhodnutím rozhodlo o predĺžení väzby (III. ÚS 128/05, III. ÚS 84/06) alebo ak ide o opätovné porušenie práv obvineného vo väzbe (III. ÚS 295/05, III. ÚS 79/02), prípadne, celkom výnimočne, ak sa „*súdne rozhodnutie opiera o dôvod väzby, ktorý v danom čase nemôže existovať*“ (III. ÚS 33/2021). Jedným z takýchto výnimočných prípadov by rovnako mohla byť situácia, keď by ústavný súd dospel k záveru o celkom zjavnej neexistencii „*dôvodného podozrenia zo spáchania trestného činu*“ v konkrétnom prípade, a teda by bola spochybnená samotná dôvodnosť trestného stíhania, v rámci ktorého bola väzba uvalená (I. ÚS 200/2021, II. ÚS 170/2022). Žiadna z uvedených situácií v posudzovanej veci nenastala.

63. Podľa názoru ústavného súdu vyslovené porušenie práv spočívajúce v tom, že najvyšší súd nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie vo vzťahu k argumentácii uplatnenej v priebehu dovolacieho konania, t. j. rozhodol bez toho, aby sa s touto argumentáciou sťažovateľa dostatočne vysporiadal, samo osebe v posudzovanom prípade neznamená nedôvodnosť väzby sťažovateľa (teda neznamená to, že dôvod väzby sťažovateľa neexistoval). Túto rozhodujúcu otázku bude musieť najvyšší súd po vrátení veci opätovne posúdiť.

64. Ústavný súd zároveň poukazuje na skutočnosť, že vo veci sťažovateľa už medzičasom bolo rozhodované o opakovaných žiadostiach sťažovateľa o prepustenie z väzby (tieto boli opakovane

zamietnuté, pričom aktuálne bol spis odoslaný najvyššiemu súdu na rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľa voči uzneseniu Špecializovaného trestného súdu o zamietnutí jeho žiadosti o prepustenie z väzby z 9. decembra 2024). Neskoršie rozhodnutia tak tvoria právny základ pre ponechanie sťažovateľa vo väzbe, pričom týmto nálezom zostávajú nedotknuté. S ohľadom na všetky tieto skutočnosti ústavný súd žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby nevyhovel.

VI.

Finančné zadost'učinenie

65. Sťažovateľ si v ústavnej sťažnosti uplatnil aj nárok na finančné zadost'učinenie 12 000 eur. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo, a to spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. III. ÚS 169/2020, III. ÚS 298/2021, III. ÚS 481/2021).

66. Priznanie primeraného finančného zadost'učinenia prichádza do úvahy najmä v prípadoch, keď vzhľadom na charakter porušenia základných práv a slobôd sťažovateľa nie je možné zaistiť úplnú nápravu zrušením rozhodnutia, opatrenia alebo uvedením do pôvodného stavu a rozhodnutie ústavného súdu konštatujúce porušenie základných práv a slobôd sťažovateľa nepredstavuje ani v kombinácii s ďalšími opatreniami na zabránenie pokračovania v porušovaní základných práv a slobôd v budúcnosti dostatočnú nápravu zisteného porušenia ústavnosti, čo však nie je prípad sťažovateľa, a to s ohľadom na skutočnosť, že ústavný súd v tomto náleze konštatoval vo svojej podstate porušenie práva sťažovateľa na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Porušenie tohto práva pritom môže byť najvyšším súdom zhojené po vrátení veci na ďalšie konanie.

67. Len pre úplnosť ústavný súd dodáva, že sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti ani v jej doplneniach požadované finančné zadost'učinenie nijakým spôsobom neodôvodnil. Aj s ohľadom na uvedené ústavný súd v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.

VII.

Trovy konania

68. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa vychádzal ústavný súd z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 predstavuje v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky sumu 343,25 eur a náhrada hotových výdavkov za každý úkon právnej služby podľa § 16 ods. 3 vyhlášky predstavuje sumu 13,73 eur.

69. Trovy konania sťažovateľa pozostávajú z tarifnej odmeny právnej zástupkyne sťažovateľa za tri úkony právnej služby v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu a replika k vyjadreniu najvyššieho súdu doručená ústavnému súdu 13. novembra 2024) a z nároku na náhradu hotových výdavkov právnej zástupkyne, celkom vo výške 1 070,94 eur. Písomné vyjadrenia sťažovateľa doručené ústavnému súdu 22. júla 2024 a 2. augusta 2024 ústavný súd nevyhodnotil vzhľadom na ich obsah ako podania rozhodné pre rozhodnutie vo veci samej, a preto za ne odmenu nepriznal. Pokiaľ ide o doplnenie ústavnej sťažnosti doručené 4. novembra 2024, podstatou tohto podania bolo sťažovateľom napísané

vyjadrenie, ktoré síce ústavný súd vzal do úvahy pri rozhodovaní o veci, avšak nejde o podanie spísané právnu zástupkyňou sťažovateľa, a preto ani za tento úkon odmenu právnej zástupkyňi sťažovateľa nepriznal.

70. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. januára 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu